

Аналізуючи зміст монографії необхідно відмітити її структуру, яка має логічний, послідовний характер. Усі матеріали монографії підкоряються єдиній логіці викладу, аргументовані й доведені.

Актуальність розглянутих проблем безпосередньо обумовлена потребами правової реформи, як однієї з передумов побудови демократичної, соціальної, правової держави, подолання кризових ситуацій в суспільстві. Переконливо обґрунтовано наукове і практичне значення роботи.

В.П. Плавич порушив цілий ряд цікавих проблем дуже складних як для теоретичного осмислення, так и для практики, запропонував власні шляхи їх вирішення, сформулював цілу низку пропозицій, які визначаються науковою новизною. Немає сумнівів і у тому, що теоретичні узагальнення та практичні рекомендації, представлені автором, можуть послугувати для подальшого дослідження інших аспектів виокремленої проблеми.

С.Ф. ДЕМЧЕНКО

АКТУАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА УЗГОДЖЕНИМИ ДІЯМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ*

У сучасних умовах трансформації соціально-економічного розвитку, формування основ ринкової економіки проблема Запобігання та протидії порушенням окремими учасниками господарських від-

© ДЕМЧЕНКО Сергій Федорович – доктор юридичних наук, радник президента Національної академії наук України, экс-голова Вищого господарського суду України

*Дудик І.М. Державний контроль Антимонопольного комітету України за узгодженими діями суб'єктів господарювання: монографія / за заг.ред. канд. юрид. наук, члена-кореспондента НАПрН України В.П. Нагребельного. Київ: ДП «Вид. дім» «Персонал», 2017. 168 с.

носин загальноприйнятих правил і стандартів конкуренції внаслідок укладання таємних домовленостей про ціни, квоти, розподіл ринків і територій набуває все більшого стратегічного значення. Такі антиконкурентні дії створюють умови для вироблення колективної монопольної поведінки на ринку, яка дозволяє виробникам за мінімальних зусиль отримувати значні прибутки, незважаючи на інтереси своїх конкурентів та/або споживачів.

У зв'язку з цим здійснення контролю за діяльністю двох або більше суб'єктів господарювання, які діють за спільною таємною згодою, є одним із способів сприяння проконкурентному оточенню й забезпечення державного захисту економічної конкуренції.

Здійснення Антимонопольним комітетом України та його органами такої контролюючої діяльності, особливо за умов посилення конкуренції на світових і національних ринках, можна охарактеризувати складним і багатогранним чинником, для проведення якого необхідно залучення чималих ресурсів. Вказана обставина актуалізує контролюючий процес за узгодженою поведінкою та, відповідно на сучасному етапі стає одним з пріоритетних напрямів діяльності Антимонопольного комітету України.

У такій ситуації поява комплексного наукового дослідження теоретичних та прикладних проблем державного контролю Антимонопольного комітету України за узгодженими діями суб'єктів господарювання є своєчасною й корисною подією.

Показовим в рецензованій праці є дослідження сутності та поняття узгоджених дій суб'єктів господарювання як об'єкта державного контролю, характеристика системи органів, що здійснюють контрольні повноваження за узгодженими діями учасників ринку, визначення ролі Антимонопольного комітету України в цій системі. Детальний і критичний аналіз відповідних положень законодавства України про захист економічної конкуренції щодо узгоджених дій дозволив автору виокремити та охарактеризувати форми його прояву, запропонувати своє визначення змісту поняття узгоджених дій.

Заслуговує на увагу висвітлений в монографії досвід організації контрольної діяльності конкурентних відомств зарубіжних країн у

сфері боротьби з картельними змовами і можливості його застосування в Україні, а також обґрунтована авторська позиція щодо передчасності запровадження у вітчизняне конкурентне законодавство останніх нововведень у систему європейського контролю за узгодженими діями учасників господарських відносин (зокрема, відмова від повідомлення суб'єктами господарювання про обмежувальні угоди чи обмежувальну практику для надання дозволу-винятку).

Чільне місце у монографії посідають питання, присвячені методам державного контролю за узгодженою поведінкою суб'єктів господарювання – переконання, заохочення (стимулювання) і примус. Зокрема, зазначається, що останнім часом в практиці Антимонопольного комітету України по боротьбі з картельними змовами превалюють прийоми превентивної дії, які реалізуються шляхом адвокатування конкуренції (або «непримусове сприяння конкуренції», «пропаганда конкуренції», «формування проконкурентної свідомості», *competition advocacy*), а метод заохочення в практиці конкурентного органу України реалізується через програму звільнення від відповідальності (в європейському законодавстві більш відома як програма пом'якшення відповідальності – англ. *leniency program*).

Значну наукову і практичну цінність має те, що автор виявила низку проблем організаційно-правового забезпечення діяльності Антимонопольного комітету України щодо здійснення державного контролю за узгодженою поведінкою суб'єктів господарювання, які потребують свого вирішення, а також висловила й обґрунтувала конструктивні пропозиції щодо внесення змін до законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема: а) визначення граничного терміну проведення перевірки; б) встановлення відповідальності за розголошення інформації, яка складає комерційну, службову, іншу охоронювану законом таємницю; в) застосування процедури безконфліктного врегулювання картельного спору або укладення мирової угоди між конкурентним органом України та учасниками господарської діяльності.

У цілому монографія Дудик І.М. «Державний контроль Анти-монопольного комітету України за узгодженими діями суб'єктів гос-

подарювання» виконана на високому фаховому рівні, і характеризується логічною за структурою викладу, що свідчить про виважений підхід автора до розкриття теми.

Зазначена праця є завершеним самостійним науковим дослідженням актуальної проблеми його результати можуть бути використані науковцями, фахівцями в сфері захисту економічної конкуренції, викладацьким персоналом, слухачами та студентами вищих навчальних закладів, суб'єктами господарської діяльності. Монографія, безумовно, буде корисною для тих, хто цікавиться проблематикою державного контролю Антимонопольного комітету України за узгодженими діями учасників ринкових відносин.

В.Б. КОВАЛЬЧУК

СТАНОВЛЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ*

Виникнення і ствердження України як демократичної, незалежної та суверенної держави пов'язано насамперед із забезпеченням її національної безпеки. Сучасні виклики та загрози зумовили кардинальну трансформацію світового економічного і соціального порядку, що супроводжується зміною політичних конфігурацій. Глобальна фінансово-економічна криза постала черговим викликом світовій цивілізації, спричинила невизначеність перспектив глобальної та національної економік, активізувала пошук шляхів модернізації суспільних систем.

© КОВАЛЬЧУК Віталій Богданович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного та міжнародного права Навчально-наукового інституту права та психології НУ «Львівська політехніка»

* Антонов В.О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія / наук. ред. Ю.С. Шемшученко. Київ: Талком, 2017. 576 с.